

Interview met Johan Bontje

‘Ik zet me in een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een meer liefdevolle maatschappij.’

Johan Bontje is bestuursadviseur en coach voor executive teams en individuen in de profit en not for profit sector. Hij is voormalig bestuurslid en lid van de Raad van Advies van Stichting De Vrije Mare. De lunch bij Johan thuis zorgt voor een ontspannen opgang naar het gesprek over de inspiratie van Marieke voor deze editie van VRIJ ‘Teruggang en vooruitgang’.

Wat roept deze inspiratie bij Johan op?

“De moedeloosheid en de opgang, die kan ik allebei wel zien. De moedeloosheid zit voor een deel in het niet meer werken van de dingen die de laatste 50 jaar zijn gedaan: alles is opgesplitst en uit elkaar getrokken. Mede daardoor is de ziel uit veel dingen gehaald. Er is nog steeds weinig zorgvuldigheid naar natuurlijke hulpbronnen die ons omringen. Ik ervaar ook de opgang die veel meer samenhangt met de verbinding met de natuur en de verbinding met en tussen mensen. Je kunt voelen dat alles één is en met elkaar verbonden. Als ik in die opgang zit, of met mensen ben die in die opgang zitten, dan ben ik heel enthousiast.

Want dan wordt een deel van mij aangesproken, waarvan ik soms voel dat ik hier ben om dat deel – samen met vele anderen- terug te brengen.”

Sprekend over zijn werk blijkt dat Johan in menig bedrijf sterk de spanning ervaart tussen enerzijds doorgaan vanuit de oude concepten en anderzijds kiezen voor de benadering vanuit de verbinding. Hoe gaat hij daarmee om?

“Ik heb net een opleiding afgerond voor leraar Kundalini Yoga (Yoga staat voor ‘verbinding’). Daar leerde ik: God staat voor

‘De laatste 50 jaar is alles opgesplitst en uit elkaar getrokken. Mede daardoor is de ziel uit veel dingen gehaald’

‘Generator’, ‘Organizer’ en ‘Destructor’. Met het stuk van de destructie heb ik niet zoveel affiniteit, ondanks dat het bij het leven hoort. Maar organisaties vaak ook niet. Ze houden het liever een beetje zoals het is. Dat is begrijpelijk. Een voorbeeld daarvan is dat de leiding van een bank niet opeens kan zeggen:

'Nou mensen, we doen voortaan met die oude dingen niet meer mee.' Het bestaande kan niet zomaar wegvallen. Het heeft tijd nodig om te veranderen van het een naar het ander. Echter, veel ontwikkelingen nu dwingen tot een snelheid die we niet eerder gekend hebben."

Desgevraagd herkent Johan de sterke maatschappelijke onvrede over de soms op onwil lijkende traagheid waarmee noodzakelijke veranderingen verlopen. Hij is ervan overtuigd dat we samen op de goede weg zijn. Waar baseert hij dat vertrouwen op?

"Als ik met afstand naar zulke processen kijk, dan denk ik dat het zich waarschijnlijk ontwikkelt precies zoals het zich moet ontwikkelen. Sommige stukken gaan moeizaam of met stukjes dogmatisme of fundamentalisme, die op allerlei plekken in de maatschappij en in de wereld tot uiting komen. Dat is een deel van de groeipijn, van de geboortepijn van het nieuwe waar we met zijn allen naar onderweg zijn.

Als ik er meer op een filosofische manier naar kijk, zie ik dat het eigenlijk de cyclus is van het leven. De bron van de creatie creëert het, maakt het groot en zorgt dat het daarna weer verdwijnt. Daardoor is alles continue in verandering. De moedeloosheid over verandering die niet snel genoeg gaat of niet in de goede richting en de verandering zelf zijn alle ingrediënten van het leven. Dat ontslaat ons overigens niet van de 'plicht of uitnodiging' ons in te zetten voor het goede, voor datgene wat ons helpt te herinneren en te manifesteren dat iedereen met elkaar is verbonden. Dat we gezamenlijk dienen te zorgen voor een gebalanceerd samenspel met moeder aarde. Wat mij betreft ook dat ieder een ziel is die in een lichaam op aarde komt ervaren, waarbij liefde de belangrijkste kracht zou moeten zijn in alles wat er wordt gedaan."

Bij het lezen van de inspiratie valt op dat daar gesproken wordt van polariteiten, uitersten, teruggang en vooruitgang.

"Ik zie de polariteiten wel, maar ik vertoef niet in de ene polariteit of de andere. Ik zie de struggle in organisaties die het moeilijk hebben, omdat ze niet meer bij het huidige tijdsbeeld passen en gehalveerd gaan worden of nog meer terug moeten. Dat doet pijn, zeker als een organisatie in de sfeer van overleven komt. Ik ervaar dat hele groepen mensen het hard te verduren krijgen door de veranderingen die er zijn. Ik kan met hen een grote compassie voelen. Maar ik kijk gemakkelijker naar het hele plaatje, dan te blijven hangen in het ene of het andere uiterste. Ik kan niet zien hoe die moeilijke ervaringen passen in hun totale zielsontwikkeling. Teruggang en vooruitgang zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als dat verband niet meer wordt gelegd of wordt losgelaten, wordt het extra moeilijk."

"Toen ik 25 jaar geleden voor het eerst op kantoor met een klein clubje met mediteren en stil zijn begon, was er enorm gegiechel. Ik voelde me een beetje schuldig als ik in mijn eentje in een kantoortuin stil probeerde te zijn. Nu gaan leiders van organisaties mee naar de Alpen of naar Afrika en daar zijn we een groot deel van de dag stil. En als we eens per jaar met alle oud-deelnemers weer bijeenkomen, beginnen we de bijeenkomst met een geleide meditatie! Iedereen doet mee en vindt het normaal in die context. Er is een groot verlangen om meer als mens gezien en erkend te worden.

Ik heb er heel veel vertrouwen in dat de tegenstellingen zich uitkristalliseren. Er is een grote stroom van bewustzijnsontwikkeling waardoor velen worden meegenomen. Het gaat er om je eigen plek te vinden in die stroom en je eigen bijdragen te leveren aan die stroom. Wij zijn met z'n allen te klein om die stroom te keren. Die stroom doet z'n ding en het is de kunst om daarin mee te stromen.

'Het gaat er om je eigen bijdragen te leveren aan de grote stroom van bewustzijnsontwikkeling die niet te keren is'

De spirituele ontwikkeling die ik heb meegemaakt, helpt mij daar enorm bij. Daardoor kijk ik meer vanuit de ziel dan vanuit het radertje in het grote mechanisme. Wat mij ook helpt, is de uitspraak van een goede vriendin die mij ooit leerde: 'If you are in it, it's a drama. If you look at it it's a comedy'. Een mens kan heel verdrietig zijn over een baan die hij of zij verliest en 2 jaar later zo gelukkig omdat hij of zij een baan heeft gevonden die beter past."

Het is kennelijk belangrijk om steeds bewuste keuzes te maken?

"Voor een deel maak ik keuzes en voor een deel overkomt het me. Een mooi voorbeeld van het laatste is het volgende. Met een nichtje had ik afgesproken vaker samen te werken. Ze belt me op om een afspraak op een bepaalde datum te verplaatsen,

want die dag gaat ze beginnen met een lerarenopleiding voor Kundalini Yoga. Ik vond dat fantastisch en feliciteerde haar dat ze dit na een tijdje zoeken als ontwikkelingsweg had gevonden. Vervolgens hoorde ik drie dagen lang 'Kundalini Yoga' in mijn hoofd rondzingen. Ik kreeg het knopje niet uitgezet. Na die drie dagen belde ik haar op en zei: "Zou je het vervelend vinden als ik me ook oriënteer, samen met jou". Ze vond het fantastisch. Nu zit ik in een lerarenopleiding voor Kundalini Yoga! Ik ben iets tegengekomen wat ik zelf niet heb verzonnen. Het was echt de bedoeling dat ik dit ging doen."

Johan heeft samen met anderen in Nederland de Foundation for Natural Leadership opgericht om mensen in de natuur leiderschap te laten ervaren.

"Met een groepje van 7 mensen zit je midden in de wildernis in het hartje van Afrika tussen de olifanten, de leeuwen en rhino's. Dat heeft een enorme impact, want de mensen zijn afgesloten van de wereld die ze kennen: geen horloges, computers en telefoons. Ze komen dan echt bij hun diepste binnenste. Regelmatig vertrekken ze met vraag A, maar komen terug met het antwoord op vraag B. Klaarblijkelijk is dat in hun leven een wezenlijker stuk dan het vraagstuk dat ze dachten te hebben. In de wildernis zijn mensen meer en gemakkelijker in contact met hun gevoel, met hun ziel, met hun levensopdracht. Dan zie je dat de een terugkomt en het roer omgooit en de ander komt terug en doet een heel klein beetje. Vier jaar later gooit die het roer om. Zoals ik het nu zie, heeft iedereen daarin zijn eigen ritme, zijn eigen benodigde tijd en zijn eigen opdracht."

Zou je kunnen zeggen dat je met ons spreekt over jouw eigen opdracht?

"Ik probeer bij te dragen aan de ontwikkeling van een meer liefdevolle maatschappij. Een leider met een liefdevolle omgang met zichzelf en aandacht voor sfeer en gevoel heeft in organisaties een enorme impact op de kwaliteit van samenwerken en besluiten nemen. Ik voel een opdracht om open te zijn over de volle breedte van het leven. Als ik in een rationeel gezelschap zit, praat ik ook over onderkennen van gevoel en sfeer. Mensen die heel rationeel zijn, raad ik aan eens een reading te gaan doen of om bij een haptonoom te gaan buurten. Het is gewoon mooi andere delen van onze werkelijkheid ook te ervaren. Ik weet dat er mensen zijn die op me afknappen als ze weten dat ik dat soort

dingen doe. Of zij vinden dat ik zweef. Dan houd ik ze voor dat er in een aantal bestuurskamers veel meer wordt gezweefd en wel zodanig dat de overheid (c.q. de belastingbetalers) organisaties moet redden of de vervuiling moet opruimen!"

Johan geeft nog een beeldende inblik van de manier waarop hij mensen wat 'opschudt'.

"Op deze manier probeer ik dit alles 'gewoner' te maken. Dat voel ik wel als een verantwoordelijkheid. Te laten zien dat het leven zoveel meer dimensies heeft als in de dominante leer (rationeel en analytisch). Die begint op steeds meer plekken te verbrokkelen, merk ik. Dat maakt mij hoopgevend. Ik vind het mooi van iemand als Herman Wijffels die zegt dat het uit elkaar trekken nodig was om weer een evolutionaire stap te zetten; om veel over heel kleine deeltjes te weten te komen. Nu zijn we toe aan een volgende stap, waarbij het gaat om de verbinding tussen al die delen. Ik vind dat een mooie optimistische manier van kijken; hoe je bouwblokjes op bouwblokjes stapelt."

'Ik vind het fantastisch dat Marieke in haar werk wezenlijk bijdraagt de ziel weer een plek op aarde te geven'

Johan heeft sinds 25 jaar een sterke verbinding met Marieke de Vrij.

"Ik vind het fantastisch dat ze in haar werk wezenlijk bijdraagt de ziel weer een plek op aarde te geven. In veel wezenlijke zaken is de ziel eruit gehaald. In de inspiratieve informatie die Marieke heeft vrijgegeven over mensen, kippen, varkens, andere dieren, kinderen met trauma's, ziektebeelden, noem het maar op, zit heel intens die zielcomponent. Het brengt ons terug bij waar wij oorspronkelijk voor bedoeld zijn. Dat zaadje van teruggaan naar de basis, naar het verbinden met de ziel en uitgaan van wat de ziel eigenlijk wil van een organisatie, van een groep mensen die samenwerken, dat vind ik heel mooi om te doen.

Authenticiteit zit daar erg dicht tegenaan. Ik heb daar samen met anderen een boekje over geschreven¹, met delen van het werk van Marieke daarin. Durven te (gaan) staan in je eigen uniciteit, je daarmee verbinden en dat uitzetten naar anderen, is de essentie en de uitnodiging van de veranderingen waar we momenteel mee te maken hebben. Met vallen en opstaan zet ik hierin mijn stappen".

Door:

**Patricia Pontier en
Jan van der Ligt**

Lid van de redactie van het TIJDSchrift VRIJ

¹) Authentiek leiderschap. Een kwestie van wil en moed